

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2024 року

ПОЛТАВА – 2024

**ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ
НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ПДМУ**

**Петрушанко Т.О., Бублій Т.Д., Петрушанко В.М., Іленко Н.М., Іленко-Лобач Н.В.,
Костиренко О.П.**

Полтавський державний медичний університет

Сучасна дійсність в Україні зумовлює необхідність шукати і вдосконалювати шляхи організації навчального процесу зі студентами-іноземцями старших курсів для здобуття знань і вмінь із майбутньої спеціальності.

Ключові слова: студенти-іноземці, змішане навчання, терапевтична стоматологія.

The current reality in Ukraine necessitates the search for and improvement of ways to organize the educational process with foreign undergraduate students to acquire knowledge and skills in their future specialty.

Keywords: foreign students, blended learning, therapeutic dentistry.

Останні два роки — час викликів для освіти в Україні. Війна призвела до істотних змін і стрімко прискорила перебіг природних тенденцій розвитку системи вищої освіти щодо оптимізації та корекції її структури, обсягів і змісту. Повномасштабне вторгнення російських військ 24 лютого 2022 року в Україну завдало ще більшого удару українській системі вищої освіти порівняно з роками дії карантинних обмежень. Руйнування інфраструктури ЗВО, проблема людського капіталу, а також відновлення освітнього процесу в умовах воєнного стану стали грізними викликами. Часткова адаптація українських закладів вищої освіти до освітнього процесу в умовах карантинних обмежень надала корисного досвіду для відновлення навчання [2;3]. Війна суттєво обмежила можливість студентів-іноземців фізично відвідувати заняття в університеті й тим самим підштовхнула до пошуку нових форматів навчання [3].

Основним завданням в умовах війни стала необхідність зробити освітній процес безпечним, не втративши його якості. Дистанційна освіта, безперечно, має свої переваги, але брак живого безпосереднього спілкування при навчанні майбутніх лікарів є основною причиною, що погіршує якість навчання [5]. З початку повномасштабної війни не всі студенти-іноземці виїхали у свої країни, частина їх залишилася в Україні або мала змогу повернутися. Саме тому організація проведення змішаної форми навчання посіла ключове місце в здобуванні теоретичних знань, практичних навичок із майбутньої спеціальності.

Організація і впровадження змішаної форми навчання на кафедрі терапевтичної стоматології Полтавського державного медичного університету стала головним завданням викладачів кафедри.

У загальному розумінні змішане навчання — це таке навчання, за якого частина пізнавальної діяльності студентів відбувається в клініці під безпосереднім керівництвом викладача, а інша — дистанційно за допомогою зоом-конференцій, а також з обов'язковим виконанням самостійної роботи з електронними ресурсами.

Відомо кілька варіантів "комбінації" зазначених форм навчання:

- поєднання очної форми з дистанційною;
- поєднання різних форматів навчання в межах стоматологічної клініки (основне очне навчання з використанням технологій дистанційного навчання й різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-курсами тощо);
- поєднання самостійного навчання й роботи в клініці;
- змішування основного навчального контенту (підручників і навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами).

Моделей змішаного навчання багато, а саме: ротаційна модель, гнучка модель, особистісно орієнтована модель, модель збагаченого віртуального середовища. На кафедрі терапевтичної стоматології ми використовуємо ротаційну і гнучку моделі, які передбачають навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями (студенти навчаються очно, а паралельно працюють із зовнішніми електронними ресурсами, онлайн-курсами). Таку модель можна використовувати для поглибленого вивчення деяких модулів, у разі поєднання очної та екстернатної, очної та мережевої або інших форм освіти.

Організуючи змішане навчання, завідувач кафедри може поєднувати різні моделі, беручи від кожної необхідний складник і формуючи таким чином свою унікальну модель. На кафедрі поєднали ротаційну і гнучку моделі. Частина студентів (деякі з них за кордоном, деякі в Україні) навчаються дистанційно на постійній основі завдяки індивідуальним освітнім траєкторіям. Розклад занять побудований так, що навчання відбувається фактично у дві зміни: вранці — очне навчання в клініці зі студентами, які перебувають у Полтаві та дистанційне — для студентів, які за кордоном. Причому студенти, які перебувають за кордоном, можуть спостерігати за клінічним прийомом пацієнтів, ставити запитання й отримувати відповіді. Такі відеоконференції певною мірою дають можливість студенту віртуально брати участь в огляді пацієнта і встановленні клінічного діагнозу стоматологічним пацієнтам. Під час лікування в клінічному залі є можливість спостерігати за основними маніпуляціями, які виконують лікарі та студенти.

Викладачі кафедри широко застосовують новітні цифрові технології, опановують нові засоби пошуку, застосування і трансформації навчальної або наукової інформації [4]. Колектив кафедри за допомогою комп'ютерної техніки, інтернету, аудіо- і відеотехніки формує особливе цифрове середовище в закладі освіти, інтенсифікує комунікативні зв'язки суб'єктів навчального процесу, доповнює безпосереднє спілкування завдяки сучасним засобам. Змішана форма навчання дозволяє якісно продовжувати навчальний процес під час воєнного стану.

Вебсайт університету і його мобільний додаток організовані таким чином, що дають можливість і викладачам, і здобувачам освіти легко і зручно ними користуватися. Інформаційне наповнення вебсайту структуроване за пев-

ними розділами і напрямками. Постійне оновлення матеріалів, рекомендаційні поради стали важливим аспектом контактування зі здобувачами освіти. Студентам англомовної форми навчання імпонує наявність не тільки всіх матеріалів для навчального процесу при оволодінні терапевтичною стоматологією, а й переклад навіть новин університету англійською мовою.

Натепер важливо готувати сучасних науковців, педагогів і керівників кафедр до роботи в нових умовах навчального процесу, використання широкого спектра можливостей інноваційних цифрових технологій і навчити їх передавати творче та критичне використання цих цифрових технологій [1]. Така діяльність докорінно змінити організацію процесу навчання студентів, формуючи в них системне мислення; раціонально організувати пізнавальну діяльність під час навчально-виховного процесу; використовувати комп'ютери з метою індивідуалізації навчального процесу і звернутися до принципово нових пізнавальних засобів; вивчати явища і процеси в мікро- і макросвіті, усередині складних технічних і біологічних систем на основі використання засобів комп'ютерної графіки і моделювання [6].

Можливість опановувати практичні навички студентами-іноземцями безпосередньо на кафедрі терапевтичної стоматології під контролем досвідчених викладачів в умовах воєнного стану вважаємо надзвичайно важливим фактором підготовки майбутніх стоматологів. Повна забезпеченість клінічного прийому стоматологічними пацієнтами на кафедрі створює сприятливе середовище для здобувачів освіти міжнародного факультету за присутності в Полтаві, дозволяє формувати навички огляду пацієнтів, устанавлення попереднього діагнозу, планування додаткового обстеження і лікування, реалізовувати стоматологічні маніпуляції безпосередньо в клінічному залі.

Водночас сподіваємося, що такими умовами вивчення терапевтичної стоматології будуть користуватися всі студенти-іноземці після настання миру в Україні, оскільки підготовка лікаря має бути максимально наближена до клініки, до безпосереднього спілкування з особистістю і викладача, і пацієнта.

Список використаної літератури

1. Використання в навчальному процесі англомовних фахових інформаційних джерел як умова підвищення професійної компетентності майбутніх лікарів-стоматологів / О.С. Іваницька, Н.І. Гончаренко, І.О. Іваницький, К.П.Локес, О.П. Буханченко // Український стоматологічний альманах. – 2023. – №1. – С. 93-97.
2. Іленко Н.М. Сучасні тенденції розвитку дистанційного навчання на кафедрі терапевтичної стоматології Української медичної стоматологічної академії / Н.М. Іленко, О.М. Бойченко, Н.В. Іленко-Лобач // Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, Полтава, 25 березня 2021 р. – Полтава, 2021. – С. 113–114.
3. Петрушанко Т.О., Бублій Т.Д., Петрушанко В.М., Костиренко О.П. Організація навчання студентів на кафедрі терапевтичної стоматології ПДМУ в умовах війни // Збірник наукових праць за матеріалами ювілейної науково-практичної конференції з нагоди 30-ї річниці заснування ПВНЗ «Київський медичний університет» «Сучасні аспекти медицини та фармації – освіта та практика». – К., 2022. – С. 102.
4. Петрушанко Т. О. Провідні аспекти формування цифрової компетенції викладачів ПДМУ / Т. О. Петрушанко, Т. Д. Бублій, В. М. Петрушанко // Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 30 березня 2023 р. – Полтава, 2023. – С. 196–197.
5. Тенденції сучасної медичної освіти / Дворник В.М., Кузь Г.М., Єрис Л.Б., Тесленко О.І., Кузь В.С. // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки: Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2022. – С. 88-89.
6. Шляхи підвищення інформативності практичних занять зі здобувачами вищої освіти / Л. Ф. Каськова, О. Ю. Андріянова, П. І. Яценко, А. В. Артем'єв // «Сучасні проблеми вивчення медико-екологічних аспектів здоров'я людини»: матеріали науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю. – Полтава, 11-12 жовтня 2022 року. – С.42-44.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ

Петрушанко Т.О., Ніколішина Е.В., Іленко Н.М., Литовченко І.Ю., Іленко-Лобач Н.В.

Полтавський державний медичний університет

Якість освіти має відповідати стандартам, цілям і соціальним нормам, які здатні задовольнити освітні потреби всіх суб'єктів навчального процесу – здобувачів, їхніх батьків, викладачів, роботодавців і держава й суспільство загалом.

Ключові слова: якість освіти, здобувачі, критерії, знання, стандарти.

The quality of education must meet the standards, goals and social norms that are able to satisfy the educational needs of all subjects of the educational process - students, their parents, teachers, employers and the state and society in general.

Keywords: quality of education, applicants, criteria, knowledge, standards.

У сучасному суспільстві професійна діяльність майбутнього лікаря-фахівця вимагає від нього не тільки володіння знаннями, уміннями застосування сучасних технологій, готовності брати на себе відповідальність за рішення, а й обумовлює творчу самореалізацію і професійну мобільність. Суспільству все більше потрібні фахівці, які здатні не лише бачити проблеми, але й результативно розв'язувати їх.

Сучасні технології вимагають підготовки фахівців, у тому числі й у медичних закладах вищої освіти, здатних до високоінтенсивної праці, постійного безперервного професійного розвитку і самовдосконалення. Такий підхід до професійної підготовки здобувачів освіти заснований на традиційному процесі здобування знань, умінь і навичок, який обумовлює формування в майбутніх лікарів сучасних професійних якостей і забезпечить у майбутньому виконання конкретних функцій.

Глобалізація, постійне оновлення технологій, розвиток інформаційного суспільства, інші якості сучасної цивілізації оцінюють фахівця як ключовий показник і основний важіль сучасного прогресу, що обов'язково потребує постійної модернізації галузі медицини, і ставлять перед державою завдання забезпечити пріоритетність і першоче-

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВПЛИВ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ РОБОТИ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТА- СТОМАТОЛОГА <i>Мошель Т.М., Бойченко О.М., Крутікова А.Д.</i>	166
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ З ДИТЯЧИМИ ІНФЕКЦІЙНИМИ ХВОРОБАМИ В РАМКАХ СПІВПРАЦІ <i>Муравльова О.В., Литовченко І.Ю., Бабаніна М.Ю.</i>	168
ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ЯК РІВНОПРАВНА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ <i>Муравльова О.В., Шасько З.О., Шпетний О. А., Ільченко В.І., Пікуль К.В.</i>	169
ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ ДЛЯ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ВИШУ Й ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ <i>М'якінькова Л.О., Скаленко О.О., Кострікова Ю.А., Пустовойт Г.Л., Ярмола Т.І.</i>	171
УПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ <i>Наливайко Л. Г.</i>	174
КОМПЛЕКСНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ ІЗ ХІРУРГІЇ ЛІКАРЯМИ З ФАХУ "ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА - СІМЕЙНА МЕДИЦИНА" <i>Нємченко І.І., Кравціє М.І., Ляховський В.І., Лисенко Р.Б., Краснов О.Г., Люлька О.М., Прихідько Р.А.</i>	177
ПОЕТАПНИЙ ПІДХІД ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІРУРГІЧНИХ ХВОРОБ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ №1 ПДМУ <i>Нємченко І.І., Кравціє М.І., Ляховський В.І., Лисенко Р.Б., Краснов О.Г., Рябушко Р.М., Городова-Андрєєва Т.В.</i>	178
ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ІЗ ФАХУ «ОРТОДОНТІЯ» НА КАФЕДРІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-ОРТОДОНТІВ <i>Ніколішин І.А., Куроєдова В.Д., Стасюк О.А., Сокологорська-Никіна Ю.К., Гутовська І.О.</i>	180
КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Новікова С.Ч., Уласевич Л.П., Каськова Л.Ф., Амосова Л.І., Янко Н.В., Хміль О.В., Ващенко І.Ю.</i>	182
МУЛЬТИКОМПОНЕНТНІСТЬ ПІДГОТОВЧОГО ЕТАПУ ДО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕДІАПРОСТОРУ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖІ <i>Овчаренко Л.К., Циганенко І.В., Мохначов О.В.</i>	183
ОСОБЛИВОСТІ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ COVID-19 І ВОЄННОГО ЧАСУ <i>Орлова Ю.А., Громова А.М., Ляховська Т.Ю., Нестеренко Л.А., Кетова О.М., Мітюніна Н.І., Прилуцька Н.О.</i>	185
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ <i>Островська Г.Ю., Сидоренко А.Г., Луценко Р.В., Петрова Т.А., Власенко Н.О., Шакіна Е.Г.</i>	187
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Павленкова О.В., Павленко С.А., Сидорова А.І., Ткаченко І.М.</i>	189
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Палєнка О.Є., Дельва М.Ю., Литвиненко Н.В., Дельва І.І., Таряник К.А., Силенко Г.Я., Пінчук В.А., Пурденко Т.Й., Гринь К.В., Кривчун А.М., Іващенко С.П.</i>	191
DZIECKO W SYTUACJI STRATY BLISKIEJ OSOBY - ANALIZA INDYWIDUALNEGO PRZYPADKU WKONTEKŚCIE TRAUMY I ŻAŁOBY <i>Adriana Pasztyła</i>	193
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ Й ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ <i>Передерій Н.О., Єрошенко Г.А., Улановська-Циба Н.А., Ващенко А.В., Рябушко О.Б., Клепець О.В., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i>	197
ДО ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ НОВОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕРГОТЕРАПІЇ <i>Петришин О.В., Донченко В.І., Ємець А.В.</i>	199
ОРГАНІЗАЦІЯ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ПДМУ <i>Петрушанко Т.О., Бублій Т.Д., Петрушанко В.М., Іленко Н.М., Іленко-Лобач Н.В., Костиренко О.П.</i>	201
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ <i>Петрушанко Т.О., Ніколішина Е.В., Іленко Н.М., Литовченко І.Ю., Іленко-Лобач Н.В.</i>	202
АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ МІЖНАРОДНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ <i>Пікуль К.В., Ільченко В.І., Муравльова О.В., Шасько З.О., Прилуцький К.Ю.</i>	204
НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ <i>Полянська В.П., Звягольська І. М., Дерев'янка Т. В.</i>	205